

Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi 2025 Projeksiyonu

Uz. Dr. F. Serdar GÜREL

Bu yazı, ülkemizde sürmekte olan aile hekimliği uygulamasında hekim istihdamını konu almakta ve özellikle 2017 yılı sonrasında gereksinim duyulacak olan aile hekimliği uzmanı sayısı konusunda yaptığım bir projeksiyonu paylaşmayı amaçlamaktayım.

Aile hekimliği uygulaması T.C. Sağlık Bakanlığı “Sağlıkta Dönüşüm” projesinin bir bileşeni olarak 15 Eylül 2005 yılında Düzce’de başlatılmıştır. Haziran 2010 tarihi itibarı ile uygulamada yer alan aile hekimi sayısı 8000 civarında olduğu düşünülmektedir.

T.C. Sağlık Bakanlığı yetkilileri 2017 yılı sonrasında aile hekimliği uygulamasında görev alacak tüm yeni

hekimlerin aile hekimliği uzmanı olması şartının aranacağını, aile hekimliği uzmanı olmayan hekimlerin 2017 yılı sonrasında bu pozisyonlarda görev alamayacağını çeşitli ortamlarda ifade etmişleridir(1).

Haziran 2010 tarihi itibarı ile aile hekimliği uygulamasına geçen illerin toplam nüfusu Türkiye İstatistik Kurumu verilerine dayanarak hesaplandığında 28.355.000 civarındadır(2). Aile hekimlerine kayıtlı ortalama nüfus tahminen 3450-3500 arasındadır.

Aile hekimliği uygulamasının başladığı tarihten bu güne kadar geçen süre içinde aile hekimliği görevine atanan ve daha sonra çeşitli nedenler ile bu görevden

ayrılan hekim oranı %3-5 arasında olduğu tahmin edilebilir.

Dünya örneklerine bakıldığında ülkemizde 3500'ler civarında olan aile hekimlerine kayıtlı nüfus ortalamasının giderek azalmasının hem hekim ve hem de hastalar açısından olumlu sonuç vereceği düşünülebilir.

Ülkemizde aile hekimliği pozisyonunda çalışacak yıllık ortalama hekim gereksiniminin hesaplanabilmesi için üç temel parametrenin göz önüne alınması gerektiği düşünülmüştür. Bu parametrelerin ilki çalışmakta olan aile hekimleri içinden her yıl görevden ayrılanların yüzdesidir.

İkinci olarak hesaba alınması gereken parametrenin ülkemizin yıllık nüfus artışı olduğu düşünülmüştür.

Üçüncü ve son parametre ise aile hekimlerinin kayıtlı nüfuslarındaki azalma gereksinimidir. Bu sayının 2025 yılında 2500'ler civarında olduğu varsayılarak ve bu üç parametre ile ilgili veriler ve tahminler ile yapılan hesaplamada 2017 yılında uygulamada görev alması gereken yeni hekim sayısı yaklaşık 1800 ve 2025 yılında ise 2380 olarak belirlenmiştir.

2017 yılı sonrasında uygulamada görev alacak hekimlerin aile hekimliği uzmanı (AHU) olması gerektiği düşünüldüğünde aile hekimliği uzmanlık eğitimine ayrılan kadroların kısa süre içinde artırılması gerektiği kolaylıkla söylenebilir.

2017 yılı sonrasında her yıl artan sayıda AHU'na gereksinim duyulacak olması, aile hekimliği uzmanlık eğitimi için gereken eğitici sayısının da artması gerektiğini düşündürmektedir. 2017 yılında uygulamada ilk defa çalışmak üzere 1800 civarında AHU olması için, 2013 yılında 1800'den fazla aile hekimliği uzmanlık öğrencisi (asistan) alınması gerektiği düşünülebilir. Bu grubun eğitimini vermek için o tarihte toplam 90 eğitim merkezine gereksinim olacağı, başka bir deyişle her eğitim merkezinde 20 asistanın eğitim göreceği varsayımı ile Üniversite Anabilim Dalları ve Sağlık Bakanlığı Eğitim Hastaneleri Şefliklerinin toplam sayısının 90 olması gerektiği tahmin edilebilir. Ayrıca her saha eğitimcisinin her zaman kesitinde iki asistanın eğitimini üstlendiği varsayılarak 2013 yılında yaklaşık 450 saha eğitimcisinin eğitime hazır olarak göreve başlamış olması, öngörüler arasında yer alabilir.

2025 yılında "Yıllık Tahmini AH Başına Nüfus"un 2500 yerine 2000 kişiye inmesi durumu göz önüne alınarak tahmin yapıldığında ise, 2013 yılında aile hekimliği uzmanlık öğrencisi sayısının 2300, eğitim merkezi sayısının 115 ve saha eğitimcisi sayısının 575 olması gerektiği öngörülebilir.

Sonuç olarak 2013 yılına kadar aile hekimliği uzmanlık öğrencisi için açılan asistan pozisyonlarının arttırılmasına gereksinim vardır. Bunun yanı sıra çeşitli illerde açılmakta olan Sağlık Bakanlığı'na ait eğitim hastanelerindeki Aile Hekimliği Şefliklerinin ve üniversitelerdeki akademik aile hekimliği pozisyonlarının da sayıca arttırılması gereği vardır. Ayrıca AHU Saha Eğitimcisi eğitimlerinin de tamamlanarak eğitici sayısının ivedikle arttırılması gerekmektedir. Aile hekimliği uzmanlık eğitimi açısından 2013 yılı kritik ve önemle hazırlık yapılması gereken bir yıl olarak önümüzde durmaktadır.

KAYNAKLAR

1. www.ahuzem.gov.tr; 21.06.2010
2. www.tuik.gov.tr, 21.06.2010

2025 yılında "Yıllık Tahmini AH Başına Nüfus"un 2500 yerine 2000 kişiye inmesi durumu göz önüne alınarak tahmin yapıldığında ise, 2013 yılında aile hekimliği uzmanlık öğrencisi sayısının 2300, eğitim merkezi sayısının 115 ve saha eğitimcisi sayısının 575 olması gerektiği öngörülebilir.